

Լ Ա Ձ Ա Ր Ե Ա Ն

ձ Ե Մ Ա Ր Ա Ն Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ե Ա Ն Լ Ե Ձ Ո Ի Ա Յ

ՅԱՄԻ 1861 — 1862.

Այս աղգային մեծանուն ձեմարանին այժմու բազմաձմուռ եւ բարեւէր Վերատեսուչը Պարոն Նեփերով՝ մօտերս հրատարակեր է ձեմարանին տարեկան հաշիւները կամ տեղեկութիւնքը, յորոց կիմանամք նախ, որ ձեմարանին ներքին բարեկարգութեանը վրայ այժմ առաջնանէն եւս աւելի ջանք եւ փոյթ կայ ընդհանրապէս. որով եւ յուսալի է թէ իւր բարերար հիմնադրաց ու պաշտպանող Տէրութեան նպատակներուն աւելի գիւրաւ հասնի: — Երկրորդ, կատնուի որ 1862 տարւոյս հարցաքննութեան օրերը բոլոր աշակերտաց թիւն է եղեր 152. յորոց 102-ը հայ, 43-ը ռուսագաւան, 5-ը հռովմէական, եւ 2-ը լուտերական: Ուսումնական տարւոյն վերջը ձեմարանէն արձրկուել եւն 6 աշակերտ. մընացեալները ըստ ուսումնական գաստկարգութեանց որոշուել եւն այսպէս. լիկէոնի գասարանները մտեր եւն 8 աշակերտ, կիմ-

նաղիայի գասարանները 151, եւ նախակրթարանը 7:

Այս տարւուան հարցաքննութենէն ետքը Բասսամեանց անունով աշակերտը գրուել է ոսկի տախտակի վերայ, եւ ընդունել է վրկայական արժանաւորութեան ոսկի մետալ առնելու: Լիկէոնի գասարանները մանող չորս աշակերտաց երկուքը հայաղգի եւն, այսինքն Տեր-Յակոբեան եւ Շանսղիգեան, որոց անուանք ոսկի տախտակին վրայ գրուել եւն: Բաց յայնմանէ Պ. Տէր-Յակոբեանը ոսկի մետալ ընդունել է իվարձ իւր շարագրած ճառին իվերայ Սրբոյն եղիշէի մատենագրութեանը:

Ամենայն աղգասէր Հայու պարտքն է այս բազմարդիւն ձեմարանին յառաջագիմութեանը վրայ տաք սրտով նայիլ, եւ յուսապատար խնդութեամբ ուրախակից լինել նորա բարերար եւ վեհանձն հոգաբարձուացն ու այժմու ջանասէր եւ քաջաձմուռ կառավարչացը:

ԱՐԱՐԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱՅԻՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ,

Ե Ի

ԸՆԳՈՒՆՈՂԱՅ ՇՆՈՐՀԱՍԼՈՒԹԻՒՆԸ.

Օրպաղարի անուանի վաճառական, եւ բոլոր նոր Ռուսիոյ աղգայնոց քաջածանօթն բարեպաշտութեամբ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱ ԱՐԱՊԵԱՆ, ուրիշ զանազան բարեգործութիւններէն զատ հաճեցաւ մէկ մէկ մեծամեծ զանգալի նուիրել Սիմֆերոփոլի եւ Խարասուի եկեղեցիներուն: Այս նուիրմանը համար Առաջնորդէն ուրախակցութեան նամակ ընդունելէն զատ, Սիմֆերոփոլի Ժողովրդէն ալ հետագայ շնորհակալութիւնն առաւ՝ փառաւոր ոսկեզօծ եւ զարդարուն սպաղարութեամբ: — Փափաքելի է որ աղգիս մէջ այսպէս հասարակաց օգտին նպատու ընողները շատնան մէկ կողմանէ, միւս կողմէն ալ այսպիսի ազէկութիւններ ճանչնալու եւ շնորհակալութիւն յայտնելու գեղեցիկ պատշաճաղութիւնը՝ սովորութիւն դառնայ մեր մէջ:

« Գերամեծար Տեր Բիւսսամեանց Գարուբին Այս Բարեւան եւ Գերամեծար Տիրուհի Գայլանե Տիկին.

« Երախտապարտ համաղգիքս Ձեր բնակեալը իգաւառական քաղաքիս Տաւրիոյ իմ իմֆերոփոլ, տեսանելով զաղգասիրական եւ ըգբարեպաշտական նուիրատուութիւն Ձեր յանմուտայ յիշատակ արժանագով անուան Ձերոյ, զմեծաղին զանգալին (յիսունհաւերեք փութ եւ

լինն փունթ կշռով), զոր բարեհաճեցայք նուիրել Տաճարին Աստուծոյ յանուն Վերափոխման ՍՈՐԻՐ ԵՂԵՂԵՑԻՈՅ Հայոց քաղաքիս, պարտաւորիմք յայտնել զձերմեռանգն շնորհալութիւն մեր այսու թերթիւս գոհաբանութեան:

« Ճանաչելով քաջ զբարեպաշտական Ձեր հոգի, հաւատի եմք թէ որպէս այս՝ նոյնպէս եւ այլ անխնայ առատաձեռնեալք իջէնջ

խալայժառութիւնն սրբոց տաճարաց իրաւս Աստուծոյ՝ բազմադիմի մեծագործութեանց փոխարէնը, ոչ դուզնաքեայ մեր շնորհակալիք, այլ վարձք աստուածապարգեւք դանձին վասն Ձեր յանցեցամբձ երկինս՝ ըստ Աւետարանին աստուածեղէն խոստմանն:

«Ուստի եւ մեք միաբան հոգւով պարտաւորիմք հանապաղ սրբան եւ աղբեացէ մեզ կանխել իրաւաւարութիւնն Բարձրելոյն զնուիրեալ ի Ձէնջ Զանգակին զձայն փողատարաս, վերուղղել զմեր խնարհանուէր մաղթանա յաթոռ Ամենակալին Աստուծոյ, պարգեւել Ձեզ, Բարեպաշտ Ամուք, յաստիս զամենառատ խնամս իւր եւ զհովանաւորութիւնն, երկայնաձիգ եւ աստուածահաճոյ կենօք, բարեպաշտ եւ բարեբաղդ աւուրբք, եւ իխոտացեալն յաւիտեանին յերանկան վիճակի:

ընտրելոցն իւրոց զիրաւս սրբոց եւ զպսակս արգարոց:

Իսկական յարգանքի եւ խորին վերապատուութեամբ մնալք,

Ազգասէր Տէր եւ Բարեպաշտ Տիրուհի,

ԵՆՈՐՀԱՅԱՒԱՆՈՒՔ

Աւագ քանոնայ ՅԱՅՈՐ ՍՈՒՐԵՆԵԱՆՑ,
Քողեծօքի Սեքրեար, ՍՈՒՐԵՆԵԱՆՑ,
Կուպրեմքի Սեքրեար, Կ. ՏԵՂԱՅԻՐՏԵԱՆ,
Քողեծօքի Բեկիսրարօր, ՅՈՂԱ. ՔԱՐԱԲԱՇ,
Քողեծօքի Սեքրեար, ԽԱՉ. ԽԱՐԱԽԱՇ,
ԱՍՏՈՒԱՅԱՍՈՒՐ ԿՈՒՍԿԵԱՆ,
ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹՕՍՈՒՆԵԱՆ,
ՄԿՐՏԻՉ ՄԿՐՏԵԱՆ,
ՄԵՐԿԵԱՆ ԽՈՏԱՊԱՐՈՆԵԱՆ,
ԼՈՒՍԵՂԵՆ ԽԱՆՏԵԱՆ.

ԻԹուականիս Հայոց ՌԵՃԲ,
եւ Իփրիչականին 1862.

ԻՍԽԱՅԻՐՈՓՈՒ.

Ծ Ի Ա Շ Ա Ն

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՅԻՑ.

Իտալիոյ գործերուն վրայ մեծ փոփոխութիւն բերաւ Կարիպալտին Հռոմի վրայ երթալ ուղեքն ու ձեռք ընկնիլը:

Վիկտոր Էմմանուէլի բանին ձեռք չէր տար Գաղղիոյ կայսեր կամացը հակառակ շարժիլ եւ Հռոմը ազատելու երթալ, Կարիպալտին տեսնելով որ Գաղղիացիք Հռոմէն ելնելու միտք չունին, ուղեց զանոնք իրեն դէմ քաշել՝ որպէս զի Հռոմի ժողովուրդը առեն գտնէ ոտք ելնելու եւ պապին ձեռքէն աշխարհական իշխանութիւնն առնելու, բայց չյաջողեցաւ: Սիկիլիայէն անցաւ իւր ախոյեաններովը Հարաւային Իտալիոյ Ասիւրոմոնիք ըսուած տեղը, որ Սփուլլայի ծոցին քովն է. Փալլադիոյնի գնդապետը 1800 հոգւով Կարիպալտեանց դէմն ելաւ, որ 2000 հոգի էին. պատերազմը բաւական երկար քրշեց, եւ Կարիպալտեանք աղէկ գիմացան. իրենցմէ 12 հոգի մեռաւ, 200-ի չափ ալ վիրաւորուեցան. եւ որ մեծն է՝ ինքն իսկ Կարիպալտին երկու վէրք առաւ, մէկը թեթեւ՝ միւսը շատ ծանր, եւ թշնամեաց ձեռքն ընկաւ. նոյնպէս եւ իւր որդին Մեկոքի: Զարմանալի տեսարան. Իտալիան ազատողն ու Վիկտոր Էմմանուէլին ձեռքը առողը այնքան վեհանմանութեամբ, նոյն միջոցին նոյն

թագաւորին զօրացը ձեռքը դերի բռնուեցաւ խեղճութեամբ... Իսկոյն նաւ մը դրուեցաւ Կարիպալտին ու զրկուեցաւ Սփեցիա կղզիէն՝ որ ձեկնոյիս մօտ է. բայց առաջ ամէն հարկաւոր բժշկական դարմաններն ընդունեցաւ Ռեմիոյի բերդին մէջ:

Կըսեն թէ Կարիպալտին միտք ունի Անգղիա երթալու: Տէրութիւնը առաջարկեց իրեն որ Իտալիոյ կղզիներէն մէկուն մէջ քաշուած նստի հանգիստ, բաց իՍիկիլիայէն. բայց նա յանձն չառաւ. Քափրերա կղզիդգնա, միայն թէ մինչեւ որ Իտալիան բոլորովին ազատի՝ ցամաքը չելնես ըսին. անոր ալ չհաւանեցաւ: Այնուհետեւ տարին զինքը Սփեցիա, եւ Վարիմեանոյ ըսուած բերդը գրին, բայց ապսպրուեցաւ որ ամենայն կարելի խնամքներն ու դարմանները չխնայուին իրեն:

Շատ դժուար բան է գուշակելը թէ այս անակնկալ գիպուածէն ետքը ինչ վերջ կըրնայ ունենալ Իտալիոյ այժմու անորոշ վիճակը. բայց մեզի կերելի թէ այս իտալական մեծ թատերագութեան շարժող արարուածն է Կարիպալտին բռնուիլը, որով հինգերորդին մէջ աւելի փառաւոր կամ ահաւոր կերպով պիտի լուծուի վերջին կնճիւր: